

Udskriftsdato: søndag den 21. juni 2026

KEN nr 9324 af 04/04/2003 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse C-17-03 om ledsageordning - personkreds - kromosomfejl - psykisk udviklingshæmning - efterspørgsel af aktiviteter uden socialpædagogisk indhold

---

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 3500492-02

Ankestyrelsens principafgørelse C-17-03 om ledsageordning - personkreds - kromosomfejl - psykisk udviklingshæmning - efterspørgsel af aktiviteter uden socialpædagogisk indhold

Resume:

En ansøger, der var psykisk udviklingshæmmet på grund af en kromosomfejl (Cri Du Chats Syndrom) var ikke berettiget til en ledsageordning.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ansøgeren ikke skønnedes at kunne efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 755 af 9. september 2002 - § 78, stk. 1

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 97

Vejledninger:

Socialministeriets vejledning nr. 58 af 10. marts 1998 om sociale tilbud til voksne med handicap - kapitel 8

Sagsfremstilling:

En mand på 22 år, der modtog højeste førtidspension, på grund af Cri Du Chat Syndrom søgte om hjælp til en ledsageordning, der skulle bruges i forbindelse med biografture, koncerter, ture i svømmehal m.v.

Cri Du Chat Syndrom skyldtes en kromosomfejl og indebar bl.a. psykisk udviklingshæmning.

Ansøgeren boede hjemme. Han havde i dagtimerne ophold i et individuelt konstrueret beskyttet dagtilbud. Udover den normale normering var der ekstra pædagogisk støtte.

Han var psykisk og socialt meget dårligt fungerende med en udad reagerende adfærd.

Hans sociale adfærd var så afvigende, at han ikke kunne indgå i et normalt beskyttet dagtilbud.

Af neuropsykologisk og neuropædagogisk supervision fremgik bl.a., at man pædagogisk set måtte gøre sig klart, at der var tale om en organisk hjernemæssig funktionsnedsættelse, der ikke kunne trænes væk, men skulle kompenseres. Ansøgeren ville have brug for støtteperson, der kunne oversætte virkelighedens mangfoldighed til forståelige forløb.

Ansøgeren var ikke i stand til at danne overblik, hvilket bl.a. affødte angst, utryghed og aggression. Endvidere var beskrevet manglende kropsbevidsthed.

Ansøgeren ville på sigt ikke kunne nøjes med dagbehandlingsplads, men skulle have et døgntilbud, og det ville være aldeles nødvendigt med døgn dækning for at kunne tilgodese ansøgerens specielle behov for ruter, rutiner og sikre rammer.

Ansøgeren ville stedse have behov for sine særlige ritualer og fantasiverdener, men det var en vigtig pædagogisk opgave at sørge for, at disse stereotyper ikke udvidedes, idet man så kunne risikere at de kom til at beherske hele hans verdensbillede.

Af handleplansmøder fra dagtilbuddet fremgik, at der var sket en opstramning af strukturen i hverdagen, og at ansøgeren profiterede heraf. Ture i byen var altid planlagt så detaljeret som muligt for at ansøgeren kunne have det så konkret, synligt og genkendeligt som muligt.

Kommunen gav afslag på ansøgningen om en ledsageordning med henvisning til, at ansøgeren ikke var omfattet af målgruppen til ledsagelse. Han havde brug for et pædagogisk meget struktureret og forudsigeligt miljø. Der stilledes således særlige krav til personalet om pædagogisk viden og indsigt.

Ansøgerens forældre anførte overfor nævnet, at der helt klart i det daglige krævedes en stramt struktureret hverdag samt særlig pædagogisk indsigt, da det drejer sig om "videre uddannelse" af ansøgeren, så han blev bedre og bedre til at begå sig blandt andre, når han skulle flytte hjemmefra.

De 15 timer pr. måned, som ledsageordningen berettigede til, krævede ikke en stramt struktureret hverdag med specialuddannede pædagoger, men var perioder som foregik over 2-4 timer, hvor aktiviteterne var efter ansøgerens eget valg, og han var fuldt ud i stand til at give udtryk for, hvad han ville bruge disse timer til.

Selvfølgelig krævedes det af ledsagepersonen, at vedkommende havde erfaring med fysisk og psykisk handicappede.

Kommunen anførte bl.a. overfor nævnet, at der stilledes ganske særlige krav med hensyn til indsigt i ansøgerens adfærd, psykiske tilstand, fantasiverden og seksualitet. Disse krav vurderede kommunen også skulle stilles til en ledsager.

Der var sket en ændring og opstramning af strukturen i ansøgerens hverdag. Personalet havde struktureret hverdagen meget stramt, så ansøgeren ikke længere fik mulighed for at komme ind i sine stereotype handlemønstre. Ansøgeren profiterede af den stramme struktur og forudsigelighed som gav ham tryk.

Ansøgeren reagerede ikke længere så aggressivt, en aggressivitet, som udsprang af usikkerhed og kaos.

Nævnet fandt ikke, at ansøgeren var berettiget til en ledsageordning i henhold til § 78 i lov om social service.

Nævnet lagde vægt på, at det fremgik af Socialministeriets bekendtgørelse nr. 471 af 17. juni 2002 om betingelser for ledsagelse efter serviceloven, at ledsageordningen ikke omfattede personer med nedsat funktionsevne som følge af sindslidelse eller af sociale årsager.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at det af sagens lægefaglige oplysninger fremgik, at ansøgeren led af Cri Du Chat, der betød, at han ikke havde evne til at danne et visuelt forestillingsbillede af helheden, at han stedse havde brug for en støtteperson, der kunne oversætte virkelighedens mangfoldigheder til forståelige forløb, at ukendte situationer kunne afføde angst, utryk og aggression hos ham, at han var meget støjoverfølsom og derved kunne komme til at reagere helt uforholdsmæssigt kraftigt på selv svage, men ukendte støjkluder, og at seksuelle tilskyndelser også påvirkede ham uden at han helt selv forstod, hvad han skulle gøre ved dem.

Nævnet fandt således, at der måtte stilles særlige krav med hensyn til indsigt i ansøgerens adfærd, psykiske tilstand, fantasiverden og seksualitet og nævnet vurderede, at der var tale om krav og faglighed, der lå ud over de kvalifikationer, der kunne forventes af en ledsager.

Nævnet fandt ikke, at det kunne føre til et andet resultat, at ansøgerens forældre på hans vegne ville kunne henvise kommunen til egnede personer, der havde erfaring med fysisk eller psykisk handicappede, idet han som ovenfor nævnt vurderedes som ikke værende omfattet af personkredsen i § 78 i lov om social service.

Nævnet bemærkede ved genvurderingen af sagen, at nævnet ved behandlingen af sagen var opmærksom på, at ansøgeren ikke var sindslidende, men at han derimod led af Cri Du Chat Syndrom, der skyldtes en kromosomfejl. Nævnet havde imidlertid henvist til undtagelsesbestemmelsen i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 471 af 17. juni 2002 § 1, stk. 3, idet ansøgeren på baggrund af sagens lægelige oplysninger vurderedes at være generelt udviklingshæmmet i en sådan grad, at det krævede professionel viden/ uddannelse langt ud over, hvad der kunne kræves af ledsageordningen.

I klagen til Ankestyrelsen anførte ansøgerens forældre bl.a., at de var uenige i at ansøgeren faldt udenfor målgruppen af personer, som tildeles ledsager, og at han ikke, som nævnet henviste til, var sindslidende, men psykisk udviklingshæmmet.

Forældre henviste endvidere til, at nævnet åbenbart ikke var vidende om, at der var utrolig forskel på personer med ansøgerens kromosomfejl. Ansøgeren var ifølge den lægelige sagkundskab en af de bedst fungerende.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af om ansøgerens lidelse i form af Cri Du Chat Syndrom kan sidestilles med nedsat funktionsevne som følge af sindslidelse med den virkning, at ansøgeren ikke er omfattet af ledsageordningen, herunder om lidelsen medfører, at han kan anses for generelt udviklingshæmmet i en sådan grad, at det kræver professionel viden/uddannelse, udover hvad der kan kræves af ledsageordningen, jf servicelovens § 78.

Afgørelse:

Ansøgeren var ikke berettiget til en ledsageordning efter servicelovens § 78, stk.1, sammenholdt med § 3 i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 471 af 17. juni 2002 om betingelser for ledsageordning efter serviceloven.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at ansøgeren havde en betydelig og varig nedsættelse af funktionsevnen som følge af Cri Du Chat Syndrom, der var en kromosomfejl.

Efter Ankestyrelsens vurdering var lidelsen ikke en sindslidelse, hvorfor afslag på støtte til en ledsageordning ikke kunne gives med henvisning til bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Begrundelsen for afgørelsen var, at ansøgeren ikke skønnedes at kunne efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at lidelsen indebar en medfødt varig veludtalt psykisk nedsættelse af funktionsevnen. Ansøgeren havde som følge heraf et ganske udtalt behov for støttefunktioner omhandlende stort set alle tilværelsens forhold.

Der var således behov for stabile, sikre og for ham, synlige rammer, også i forbindelse med ledsagelse.

Ankestyrelsen henviste endvidere til beskrivelserne i den neuropsykologiske og neuropædagogiske supervision samt oplæg til handleplansmøde og statusmøde.

Ankestyrelsen tiltrådte således med ovennævnte begrundelse det sociale nævns afgørelse.